

Nederland Vertaalt 2026

Juryrapport Spaans

Sor Juana Inés de la Cruz was een in 1648 in het toenmalige onder-koninkrijk Nieuw-Spanje (het huidige Mexico) geboren kloosterlinge. Als een feministe avant la lettre dichtte zij over wereldse onderwerpen op een manier die haar door de kerkelijke gevestigde orde van die tijd niet in dank werd afgenomen. Haar sonnet *Al que ingrato me deja, busco amante* behandelt het thema van de onbeantwoorde liefde vanuit een boud, bijna revolutionair vrouwelijk perspectief.

Er kwamen 36 inzendingen binnen. Complimenten aan de moedige inzenders en inzendsters, want dit was geen eenvoudige opgave! Nog los van het juiste begrip van de inhoud, zorgden de vaste elementen van het sonnet (strofe-indeling, verslengte, rijmschema, metrum) natuurlijk voor de nodige hoofdbreken. Dat vorm en inhoud zoveel mogelijk samen moeten gaan was voor de jury bij de beoordeling van de inzendingen een leidende gedachte, en hoewel de worsteling met al deze gegevens niet bij alle vertalers tot een bevredigend of overtuigend resultaat heeft geleid, was de jury aangenaam verrast door de vindingrijkheid van veel kandidaten.

Met de keuze voor dit gedicht had de jury het de kandidaten (en zichzelf!) dus niet makkelijk gemaakt. Het heldere, ietwat speelse, voor die tijd verrassend moderne taalgebruik bevat een aantal voetangels en klemmen die op het eerste gezicht niet eens zo moeilijk ogen, maar die toch heel lastig te vertalen bleken. Dat begint al met de titel: '*Al que ingrato me deja, busco amante*'. Spontane lezing levert als mogelijke vertaling op: 'Voor wie mij ondankbaar verlaat, zoek ik een minnaar'. Uit de verzen die hierop volgen, blijkt meteen dat dit niet klopt, maar we vonden deze interpretatie toch in flink wat vertalingen terug. Voor de jury fungeerde het als een soort sjibbolet om deze vertalingen terzijde te leggen.

Vertalingen waarin al te kras tegen de regels van de grammatica of de logica was gezondigd, zonder dat daarop naar onze mening het predikaat 'dichterlijke vrijheid' van toepassing was, vielen ook af.

Na ampeel beraad is de jury tot de keuze gekomen van de volgende drie vertalingen (in alfabetische volgorde):

Gerry Everaert

Heeft een goed leesbare, transparante vertaling gemaakt, met veel aandacht voor de vorm – vooral vers-lengte en rijm – en met puntige oneliners als ‘ik verwerp hem die dingt naar mijn hart’ en ‘het is smart en verdriet, wat ik ook kies’. Hier en daar loopt de vertaling niet helemaal soepel en constateerde de jury soms wat rijmdwang die tot vreemde keuzes leidt, maar waardering voor deze vlotte vertaling overheerst!

Gerard Klooster

De vertaling van Gerard Klooster loopt soepel, rijmt op natuurlijke wijze en bevat een aantal binnen-rijmpjes die het geheel de nodige sjeu geven. Er zitten wat registersprongen in – zoals het spreektaalige ‘dan kom ik tekort’ tegenover het wat meer gedragen ‘ik weet dat geluk mij niet deelachtig wordt’ – en de vertaling bevat enkele voeg- en bijwoorden die je niet zo gauw in een klassiek gedicht verwacht (‘terwijl’, ‘dan’), maar dit wordt door de pointe in het tweede terzet ruimschoots goedge maakt: ‘Dan wil ik toch liever, als mindere fout, / een speelbal zijn voor wie ik niet begeer / dan slechts een vod voor wie niet van mij houdt’.

Jur Schuurman

Heeft een mooie, goed lopende en zeer poëtische vertaling gemaakt, waarin hij gebruikmaakt van een enigszins formeel, gesoigneerd register, zonder archaïserend te zijn (behalve misschien hier en daar in formuleringen als ‘d’ander’, ‘t slecht’, en ‘t minst’, die een piepklein minpuntje opleverden). De vertaling is ondanks een paar lichte betekenisverschuivingen zeer trouw aan de geest van het origineel.

Geen van deze drie vertalingen is perfect, en wanneer je ze naast elkaar legt wordt duidelijk dat je in verschillende stijlen kunt vertalen. Toch steekt naar het oordeel van de jury één van deze drie boven de andere twee uit.

De jury was unaniem van oordeel dat de prijs moet gaan naar Jur Schuurman.

Muchas felicidades!

De jury

Hub Hermans

Diego Puls (voorzitter)

Albertina Soepboer